

ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772

tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, e-mail: skola@zsprosec.cz

PLÁN PRÁCE PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI ZŠ – 2021/2022

OBSAH

1. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (SVP)	3
1. 1. POSTUP ŠKOLY PŘI POSKYTOVÁNÍ PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ 1. STUPNĚ (PODLE VYHLÁŠKY Č. 27/2016 SB.)	3
2. SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ	5
2. 1. DYSLEXIE	5
2. 2. DYSGRAFIE	6
2. 3. DYSORTOGRAFIE	7
2. 4. DYSKALKULIE	8
2. 5. DYSPRAXIE	9
2. 6. DYSLALIE GRAVIS	9
2. 7. DYSFÁZIE	9
2. 8. SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ	10
3. PORUCHY CHOVÁNÍ, POZORNOSTI, AKTIVITY, PAMĚTI	12
4. PORUCHY AUTISTICKÉHO SPEKTRA (PAS)	14
4.1. TŘÍDĚNÍ PAS	14
4. 2. PROBLÉMOVÉ OBLASTI SPOLEČNÉ PRO PAS	14
4. 3. ZÁKLADNÍ PRINCIPY PRÁCE S DĚTMI S PAS	15
5. MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ, OSLABENÍ KOGNITIVNÍHO VÝKONU	16
6. NARUŠENÍ KOMUNIKAČNÍCH SCHOPNOSTÍ	19
7. TĚLESNÁ POSTIŽENÍ A ZÁVAŽNÁ ONEMOCNĚNÍ	20
8. DALŠÍ METODY PRÁCE A HODNOCENÍ ŽÁKŮ SE SVP	21
9. DOPORUČENÍ A POŽADAVKY NA RODIČE V RÁMCI DOMÁCÍ PŘÍPRAVY	22
<i>Příloha 1: Přehled podpůrných opatření 1. stupně</i>	23
<i>Příloha 2: Plán pedagogické podpory</i>	26
<i>Příloha 3: Individuální vzdělávací plán</i>	29
<i>Příloha 4: Seznam kompenzačních pomůcek</i>	32
<i>Příloha 5: Seznámení s Plánem práce pro žáky se SVP</i>	38

1. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Péče o žáky se speciálními potřebami (SVP) vychází a řídí se platnými zákony – zákon č. 561/2005 Sb. a 82/2015 Sb. (změna zákona č. 561/2005) – § 16, 17, 18 a vyhláškami č. 73/2005 Sb. a č. 27/2016 Sb.

Škola se v rámci svých možností věnuje:

1. vyhledávání a orientačnímu šetření žáků vyžadujících zvláštní pozornost při vzdělávání
2. přípravě návrhů péče o žáky uvedené v bodě 1.
3. zjišťování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními
4. především žákům:
  - a) se specifickými poruchami učení
  - b) s výchovnými a výukovými problémy
  - c) žákům – cizincům
  - d) talentovaným a nadaným žákům (viz Plán práce s nadanými žáky)
  - e) selhávajícím ve výuce z důvodu sociálně znevýhodněného prostředí či nepodnětného rodinného prostředí

Podpora žáků se SVP dle § 16 zákona č. 82/2015:

Dítětem se SVP se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka.

Podpůrná opatření spočívají v:

1. poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení
2. úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání
3. používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek (viz příloha č. 4)
4. úpravě očekávaných výstupů vzdělávání vymezených v RVP
5. vzdělávání podle IVP
6. využití asistenta pedagoga

1. 1. Postup školy při poskytování podpůrných opatření 1. stupně (podle Vyhlášky č. 27/2016 Sb.)

Novela § 16 školského zákona přichází s novým pojetím podpory žáků se SVP. Upouští se od kategorizace žáků podle jejich diagnózy (žák s tělesným postižením, zdravotním či sociálním znevýhodněním), ta se stává pouze prostředkem pro nastavení cílené podpory ve vzdělávání žáků se SVP formou podpůrných opatření, která se člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření 1. stupně bude škola realizovat sama. Budou spočívat v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání a budou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání a zapojení v kolektivu. V rámci podpůrných opatření 1. stupně VP koordinuje vznik, plnění a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP), v němž se upravuje způsob práce s žákem v případě mírných obtíží ve vzdělávání žáka.

Škola zpracuje plán přehledu podpůrných opatření (viz příloha č. 1) pro daného žáka. Pokud budou úpravy ve vzdělávání žáka vyžadovat spolupráci více pedagogů, jelikož žák selhává ve více předmětech, škola bude vytvářet tzv. plány pedagogické podpory (viz příloha č. 2), které zahrnují zejm. popis obtíží a SVP žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu. S PLPP je seznámen zákonný zástupce žáka i všichni vyučující. Po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření formou PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka nestačí poskytování podpůrných opatření 1. stupně (v případě přetrvávajících či zhoršujících se potíží žáka), doporučí škola

zákonnému zástupci Žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb (PPP, SPC, SVP).

Podpůrná opatření 2. – 5. stupně jsou poskytována na základě doporučení školského poradenského zařízení (např. IVP, asistent pedagoga.) Doporučení bude obsahovat popis vzdělávacích potřeb žáka, popis všech zvolených podpůrných opatření (včetně IVP), doporučení k poskytnutí asistenta pedagoga, vymezení pomůcek apod. Žáci s lehkým mentálním postižením budou vzděláváni formou individuálního vzdělávacího plánu podle upraveného vzdělávacího programu běžné základní školy.

Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření 2. – 5. stupně škola poskytuje podpůrná opatření 1. stupně.

Postup při poskytování podpůrných opatření 1. stupně:

1. Třídní učitel (TU), vyučující, zákonný zástupce dá podnět k šetření možných příčin neúspěchu žáka ve škole – výukové obtíže či nežádoucí chování.
2. Na základě šetření vyučujících a spoluprací se zákonným zástupcem žáka budou přijata podpůrná opatření šitá na míru žákovi a tím bude zajištěna kompenzace obtíží žáka – Přehled podpůrných opatření žáka – a to v případě, že se jedná o obtíže v jednom předmětu.
3. TU ve spolupráci s vyučujícími, VP, školním psychologem, příp. metodikem prevence zpracuje PLPP, pokud se obtíže objevují ve více předmětech.
4. Po vyhodnocení PLPP v případě nedostačujících podpůrných opatření 1. stupně, škola doporučí vyšetření ve školském poradenském zařízení (PPP, SPC, SVP).
5. Na základě doporučení z poradenského zařízení škola poskytne doporučená podpůrná opatření. Z vyšetření vzejde zpráva, která je určena zákonnému zástupci žáka. Škola dostane pouze doporučení pro práci s žákem, který má SVP. Po doručení doporučení ze školského poradenského zařízení škola přizve zákonného zástupce k projednání formy podpůrných opatření. Zákonný zástupce po projednání podepíše informovaný souhlas, který je součástí doporučení. Při aplikaci podpůrných opatření je nutná úzká spolupráce rodiny a školy, dohled rodičů nad pravidelnou a pečlivou domácí přípravou na vyučování, rodiče upozornit na dodržování doporučení z poradny k práci s dítětem doma.
6. Podpis rodiče na IVP či PLPP je potvrzením podílu rodičů na kompenzaci výukových či výchovných obtíží. Pokud je v IVP uvedeno, že žák dochází k paní psycholožce na speciálně-pedagogickou péči, je nutné, aby tam žák pravidelně docházel v domluvený čas. Zákonní zástupci na to musí dohlédnout.

2. Specifické poruchy učení

„Poruchy učení jsou souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují zřetelnými obtížemi při nabývání a užívání takových dovedností, jako je mluvení, porozumění mluvené řeči, čtení, psaní, matematické usuzování nebo počítání. Tyto poruchy jsou vlastní postiženému jedinci a předpokládají dysfunkci centrálního nervového systému. I když se porucha učení může vyskytnout souběžně s jinými formami postižení (jako např. smyslové vady, mentální retardace, sociální a emoční poruchy) nebo souběžně s jinými vlivy prostředí (např. kulturní zvláštnost i, nedostatečná nebo nevhodná výuka, psychogenní činitelé), není přímým následkem takových postižení nebo nepříznivých vlivů.“ (Matějček 1993, s. 24).

Nejčastěji se můžeme setkat s následujícími specifickými poruchami učení:

2. 1. Dyslexie

Dyslexie je specifická porucha čtení, projevující se v některých případech již v úplných počátcích čtení při rozpoznání a zapamatování si jednotlivých písmen, zvláště pak v rozlišování písmen tvarově podobných (b-d, s-z, t-j). Problémem může být i rozlišení zvukově podobných hlásek (a-e-o, b-p). Obtíže nastanou při spojování hlásek ve slabiku a posléze souvislé čtení slov, související s oslabením v oblasti spolupráce mozkových hemisfér i souvislosti s očními pohyby. Obtíže takto postižených dětí se promítají do rychlosti čtení, správnosti čtení a porozumění čtenému textu.

Metody a formy práce:

- písmena fixovat dle obrázkové abecedy, říkanek
- děti s dyslexií – text si nesprávně a s obtížemi přečte, a tudíž i nesprávně napíše, vhodnější bývá diktát než přepis a opis
- využívat větší tvary písmen, větší mezery mezi slovy a řádky
- vytváření obrázkové abecedy s dítětem, přiřazování tiskacích písmen a slov k psacím
- metoda obtahování, osahávání tvarů písmen
- dopisování a dokreslování neúplných tvarů písmen
- postřehování písmen, slabik ve slově, textu, kroužkování, či podtrhávání opakujících se písmen, slov v textu (např. přečti první/poslední písmeno ve slovech, slovo začínající/končící na..., přečti druhé slovo ve třetím řádku)
- čtení s okénkem, s postupným odkrýváním prstem, práce se záložkou
- čtení ve dvojici, nácvik čtení po slabikách = odbourávání dvojího čtení
- čtení jednoduchých textů, hlasité čtení po přípravném čtení, nácvik čtení obtížných slov před vlastním čtením, klást důraz na srozumitelnost přečteného
- střídání ve čtení učitel–žák, společné čtení
- orientace v textu, vyhledávání urč. slov, informací, odpovědí, cvičení pravo-levé orientace
- sestavování vět ze slov na kartách
- vytváření co nejvíce slov ze slova zadaného
- nevyvolávat k delšímu čtení, omezit hlasité čtení před třídou
- tolerovat pomalejší čtení, se čtením víceslabičných slov po slabikách, dbát na intonaci
- zaměřit se na porozumění, pochopení instrukce, otázky
- rozvíjet slovní zásobu, slovní pohotovost
- práce s knihou – sídlet příběh, rozvíjet fantazii a verbální projev dítěte
- text ilustrovat
- trénovat sluchovou i zrakovou analýzu a syntézu slov, diferencovat délku hlásek
- při čtení podporovat správnou výslovnost, nabízet správný mluvní vzor
- zadávat zjednodušené formulace úkolů, poskytnout instrukce, ověřit porozumění zadání

Sloh:

- formou ústního projevu

- motivační rozhovor o článku, který se bude číst
- dokončení započatého příběhu
- konverzace na daná situační témata
- předem připravený časově omezený ústní projev
- využití různých dětských her
- hry se slovy
- vyprávění podpořit názorem (obrázek, jednoduchá osnova, příprava na tabuli)
- formu doplňovaček, různých pracovních listů – řazení vět podle významu, doplňování započatých vět, řazení celých vět k obrázkům,...
- klasické slohové cvičení použijeme pouze u dětí se slabší formou poruchy – i tak by mělo být krátké, hodnocené s velkou tolerancí

Pomůcky:

- tvrdá a měkká kostka
- dyslektické okénko, záložka
- barevné zvýrazňovače
- přehled abecedy – psacích a tiskacích písmen

V cizím jazyce:

- vhodné prodloužit období probíraného jevu, podporovat metodu SLYŠÍM–OPAKUJI, VIDÍM–OPAKUJI, PÍŠI–OPAKUJI
- zaměřit se na jeden jev a opakovat ho v praktických cvičeních (práce podle vzoru)
- preferovat ústní zvládnání učiva před písemnou a čtenou formou
- soustředit se na praktické použití jazyka (běžně užívané fráze, slovní a větná spojení, reakce na pokyn a otázky v cizím jazyce)
- v pís. projevu tolerovat slova, která jsou foneticky napsána správně
- psát krátce, ale kvalitně

Pomůcky:

- výukové počítačové programy (Terasoft)
- kartičky se slovíčky
- přehledy, tabulky s gramatickými jevy
- barevné zvýrazňovače

2. 2. Dysgrafie

Dysgrafie je specifická porucha psaní (grafického projevu). Postihuje zejména schopnost napodobit tvar písmen a řazení písmen. Dítě si nepamatuje tvary písmen, opět zaměňuje tvarově podobná písmena, písmo je neuspořádané, těžkopádné, neobratné. Žáci postižení touto poruchou se dlouho nemohou naučit dodržení liniatury, výšky písma. Píší pomalu, namáhavě, často u nich zjišťujeme chybné držení psacího náčiní. Přílišné soustředění na grafickou stránku písemného projevu často způsobuje neschopnost soustředit se na pravopisné jevy.

Metody a formy práce:

- uvolňování ruky, kontrolovat úchop tužky
- upevňovat hygienické a pracovní návyky
- tolerantně hodnotit grafický projev
- zbytečně nepřepisovat, neopisovat, umožnit okopírovat zápis a vlepít, nepřetěžovat množstvím písemné práce
- připravit alternativní možnosti vedení zápisu (v naukových předmětech) – předpřipravit doplňovací verzi, zkrácená verze zápisu (hesla), tištěná verze, kopie od spolužáků
- nečitelná písmena nahrazovat tiskací podobou písmen
- vést k sebekontrolě napsaného – hledání chyb ve svém textu
- diktáty ve zkrácené formě, někt. předem připravené či po domácí přípravě
- psaní s názorem, zkrácené verze

- artikulačně složitější slova je vhodné nechat si tiše předříkávat
- cvičení a pís. práce je vhodné zadávat předem upravené, s delší časovou dotací
- nabízet i testy s možností výběru odpovědí
- hodnotit obsahovou, ne grafickou a gramatickou stránku (v naukových předmětech)

Výtvarná výchova a praktické činnosti:

- zdokonalování jemné motoriky
- tolerovat grafický projev

Pomůcky:

- vhodné psací náčiní, ergonomicky tvarované pero, trojhranné tužky, pastelky
- sešity s pomocnými linkami
- tabulky tvarů, abecedy, apod.
- psací podložky
- pravítka

2. 3. Dysortografie

Dysortografie je specifická porucha pravopisu, znemožňuje dítěti správné zapsání všech písmen ve správném pořadí včetně délek, měkkosti. Tato porucha často souvisí s dyslexií a dysgrafií. Její obraz se během vývoje dítěte mění. V počátcích školní docházky, v 1. – 3. ročníku, se vyskytuje velké množství tzv. dysortografických chyb: vynechávky, záměny písmen, zkomoleniny, nesprávně umístěné nebo vynechané vyznačení délek samohlásek, chyby v měkčení. Postupně a při kvalitní péči dělá dítě těchto chyb méně, ale na správné napsání potřebuje více času, než ostatní žáci. V časově limitovaných úkolech (diktáty, písemné prověrky v jakémkoliv předmětu) se dysortografické chyby znovu objevují, přibývají chyby pravopisné i v jevech, které si dítě osvojilo a umí je ústně bez obtíží a správně zdůvodnit. Proto je tak důležité poskytnout těmto žákům možnost ústního zkoušení i práci bez časového tlaku.

Metody a formy práce:

- zamezování chyb dítěte učitelem, častěji opakovat jev, prodloužit výklad v době, kdy ostatní procvičují samostatně
- dávat dítěti více pracovních listů s jedním úkolem
- preferovat předtištěné práce s jednoduchou odpovědí
- zařazovat cvičení zaměřená na práci s textem (vyhledávat, podtrhávat, přepisovat)
- nechat dítě, aby si přeříkávalo sled písmen polohlasně, zároveň psalo čárky–háčky hned nad písmeno
- v diktátech diktovat to, co dítě bezpečně zvládá, zkracovat diktát ve prospěch kontroly, umožnit přípravu na diktovaný text, nahradit diktát opisem, přepisem, doplňovacím cvičením
- povolit používání přehledů gramatiky, tvarů písmen
- neopravovat červeně, odlišit specifické chyby od gramatických, hodnotit počtem chyb, počtem bodů, počtem správných jevů, motivačním razítkem apod.
- zvýraznit to správné, aby si dítě fixovalo správný tvar
- častěji kontrolovat postup práce při zadání samostatné práci, motivovat pochvalou, povzbuzením
- tolerovat jednoslovné odpovědi
- znalost pravidel doověřit ústním přezkoušením
- cyklicky opakovat gramatická pravidla, ústně odůvodňovat pravopis, využívat barevná gramatická pravidla
- u pracovních listů hodnotit obsah, ne úpravu
- pís. úkoly zkracovat, limitovat je obsahem, ne časově (psát krátce, ale pečlivě, důležitá je pečlivá kontrola napsaného)

Pomůcky:

- pracovní listy
- výukové počítačové programy (Terasoft)
- tvrdá a měkká kostka

- kartičky s přehledy pravidel
- zvýrazňovače pro zpřehlednění pravidel a vizualizování důležitého k zapamatování

2. 4. Dyskalkulie

Dyskalkulie je specifická porucha matematických schopností má pestré příznaky. Podle převažujících příznaků ji můžeme členit na několik typů:

Praktognostická dyskalkulie

Je narušena matematická manipulace s předměty nebo nakreslenými symboly (dítě nezvládne, např. seřadit různě dlouhé předměty podle velikosti, diferencovat geometrické tvary).

Verbální dyskalkulie

Dítě má problémy při označování množství a počtu předmětů, operačních znaků, matematických úkonů (nedokáže vyjmenovat řadu čísel od největšího k nejmenšímu, řadu sudých a lichých čísel, má problémy s chápáním významu „o tři více“ nebo „třikrát méně“).

Lexická dyskalkulie

Je neschopnost číst matematické symboly (číslice, čísla, operační symboly, záměna tvarově podobných číslic).

Grafická dyskalkulie

Je neschopnost psát matematické znaky (potíže při zápisu čísel formou diktátu či přepisu, v geometrii problémy při rýsování jednoduchých útvarů).

Operační dyskalkulie

Je porucha schopnosti provádět matematické operace, sčítat, odčítat, násobit, dělit (záměny jednotek a desítek při sčítání, záměny čitatele a jmenovatele, nedostatečné osvojení násobilky, kdy si žák pomáhá počítáním na prstech).

Ideognostická dyskalkulie

Je porucha v oblasti pojmové činnosti, především v chápání matematických pojmů a vztahů mezi nimi (potíže při řešení slovních úloh, protože neumí převést slovní zadání do systému čísel matematického zápisu).

Metody a formy práce:

- slovní úlohy řešit až po společném přečtení zadání, příp. s učitelem
- častěji kontrolovat postup při samostatné práci
- numerické příklady zadávat se zrakovou podporou
- poskytnout na řešení více času, nebo redukovat rozsah
- opakovaně procvičovat už probrané $+$, $-$, $.$, $:$, $=$, upevnění postupů
- dle potřeby respektovat pomocné kroky do stádia automatizace
- u pětiminutovek dopisování pouze výsledků do předtištěného

Geometrie:

- nehodnotit známkou, tolerovat úpravu

Pomůcky:

- psát do čtverečkovaných sešitů, na čtverečkovaný papír
- tabulky násobků, vzorců, převodů, ..., číselné osy
- vzorové příklady s postupy řešení

2. 5. Dyspraxie

Dyspraxie je specifická porucha obratnosti, schopnosti vykonávat složité úkony se může projevit jak při běžných denních činnostech, tak ve vyučování. Tyto děti bývají pomalé, nešikovné, neupravené, jejich

výrobky jsou nevzhledné, to často u dítěte vytváří nechuť k motorickým činnostem. Jejich obtíže se mohou projevit při psaní, v rámci jednotlivých výchov, ale i v řeči.

Metody a formy práce:

verbální

- respektovat určité obtíže ve vyjadřování, dát čas na odpověď
- preferovat kartičkový systém při opakování slovní zásoby v ČJ
- podporovat rozvoj komunikačních schopností, sebe prezentace, sociálních dovedností

motorická

- tolerovat určité nápadnosti v TV, VV, PČ
- respektovat individ. pohyb. projevy
- trénovat správnou koordinaci pohybů a držení těla

2. 6. Dyslalie gravis

Dyslalie gravis je vada řeči, jedná se o těžkou patlavost vlivem nedozrálé artikulace. U žáka je oslabená komunikace s okolím, snížená srozumitelnost.

Metody a formy práce:

- rozvíjet aktivní slovní zásobu podle obrázků
- korigovat problematické hlásky
- logopedická reedukace

2. 7. Dysfázie

Dysfázie vývojová expresivní

Je porucha řeči expresivní = specifická vývojová porucha, projevuje se omezenou slovní zásobou, užíváním malého počtu běžných slov, nesázami při hledání slov či záměnou slov, stručným vyjadřováním, chybami ve větné stavbě, vynecháváním koncovek nebo předpon, nesprávným užíváním předložek, zájmen aj.

Dysfázie vývojová receptivní

Je porucha řeči receptivní = specif. vývoj. porucha, která se projevuje neschopností chápat gramatiku a jemnější stránky řeči včetně tónu hlasu, většinou přidružena hyperaktivita, nepozornost, úzkost, zvýšená citlivost a přílišná plachost, vzdalování se vrstevníkům, zahrnuje stavy označované jako vrozená neschopnost vnímat sluchem, dříve slovní hluchota.

Metody a formy práce:

- zohlednit obtíže při reakci na verbální podněty a vlastní bezproblémové vyjádření (expresi)
- tolerovat výkyvy v pozornosti, respektovat pomalé tempo práce
- poskytnout na řešení více času
- vysoká potřeba vizuálních informací
- dostatečný prostor pro opakování
- podporovat samostatnost, zařazovat samostatnou práci v hodinách
- ocenit zájem, snahu
- úkoly v menším množství zpřehledněné s oporou o zrak
- diktáty psát předem připravené, preferovat doplňovací cvičení
- sloh – dopomoc při sestavení osnovy, dotvořit správnou větu jak gramaticky, tak i stylisticky
- preferovat kvalitu před kvantitou
- matematika – nutnost zpřehlednění učiva, u slovních úloh vést k přečtení a pochopení zadání, jednotlivé úkoly rozfázovat po krocích, pracovat s tužkou v ruce
- cizí jazyk – obtížné zpracování gramat. jevů, je dobré podporovat jednoduché testové úkoly, využívat kartičky s obrázky, podporovat vizuální paměť

2. 8. Sluchové postižení

Doporučení pro komunikaci

- Nezačínáme rozhovor se sluchově postiženým, je-li k nám tento Žák obrácen zády nebo ze strany. Dbáme na to, aby **viděl zepředu**, že na něj mluvíme. Pokud se na nás nedívá, upozorníme ho třeba jemným dotykem.
- Dbáme na to, aby náš **obličej byl dokonale osvětlen**, nestavíme se zády k oknu (zády ke zdroji světla).
- Mnohdy ani dobře slyšící není schopen vnímat potřebné informace, mluví-li více lidí najednou, nebo je-li rozhovor rušen hudbou či hlukem.
- Vnímat řeč pomocí sluchadla a navíc odezírat je značně **namáhavé**. Proto pokud je to možné, vypneme všechny zdroje zvuku a respektujeme případnou únavu.
- Ujistíme se, že náš sluchově postižený partner všemu dobře **rozuměl**. Potřebné informace opakujeme bez nervozity, případně pozměníme stavbu věty nebo použijeme jiná slova/znaky/obrázky.
- Dbáme na to, aby se i dítě se SP zúčastnilo rozhovoru. Sdělíme mu, o čem je řeč, případně použijeme i jiné sdělení. Vyvoláváme dítě stejně jako jeho spolužáky.
- Nevzdalujeme se od osoby se sluchovým postižením **příliš daleko**. Intenzita zvuku klesne o 50%, pokud se vzdálenost zdvojnásobí a i několik málo metrů může zabránit zaslechnutí sdělení.
- Hovoříme **pomalou a zřetelně** – ale nekřičíme. Často to není otázkou hlasitosti, ale jasnou artikulací každého slova. Neporozumění jednoho slova může změnit význam komentáře nebo způsobit konec konverzace.
- Snažíme se sdělení vizualizovat (pomocí obrázků, znaků, piktogramů, názorné ukázky).
- Pokud osoba neporozumí větě i po několikerém opakování, pokusíme se zvolit jiná slova.
- Na Žáka mluvíme **jednoduchými větami**, používáme jednoduché instrukce, které postupně rozšiřujeme.
- Instrukce řekneme třídě a potom Žákovi znovu zvlášť.
- **Vhodné by bylo dávat přes víkend rodičům plán práce na příští týden, aby Žák mohl nacvičit slovní zásobu. Slova, se kterými se následující týden bude setkávat. Vybrat 15-20 nejdůležitějších. Pokud je Žák nebude znát, možno vysvětlit opisem nebo ukázat na obrázku/video (týká se zejména prvouky).**
- Při práci v kroužku Žák nemusí sedět hned vedle paní učitelky (měl by ji z profilu), nejlepší místo bude **cca o 4 děti dál** (naproti přes celý kroužek je nevhodné místo).
- Nejlepší místo na sezení je druhá – třetí lavice u okna (u dveří nevhodné, protože by měl zdroj světla proti sobě).
- V písemném projevu tolerujeme záměnu sykavek, komolení slov, chybějící koncovky, chyby v souhláskových shlucích, dysgramatismy, chyby v cizích slovech.
- V mluvním projevu může být nejistota, váhání, delší pomlky, jednodušší vyjadřování, stydlivost.
- **VE VŠECH PŘEDMĚTECH RESPEKTUJEME JEDNODUCHÉ VYJADŘOVÁNÍ, TOLERUJEME POUŽÍVÁNÍ SLOV V ZÁKLADNÍM TVARU.** Pokud Žák odpoví jednoduše, jedním slovem v základním tvaru, zformulujeme odpověď ve správném tvaru – tím mu poskytneme mluvní vzor.
- **Nedávat více pokynů najednou, neklást mnoho otázek najednou, rychle za sebou.**
- Poskytneme čas na zpracování verbální informace. Žák potřebuje přemýšlet o slovech, o informacích, potřebuje si dát informace do souvislostí, u slov hledá správný význam. Někdy trvá, než odpoví.

Odezírání

- rozvoj zrakového vnímání (např. dle Bednářové).
- Upozorňovat, aby se Žák díval na ústa, udržoval zrakový kontakt,
- pokud s ním mluvíme, měli bychom být v úrovni jeho očí,
- nemluvíme, pokud stojíme zády ke zdroji světla (zády k oknu),
- vzdálenost 50–150 cm,

- předmět, o kterém mluvíme, dáváme vedle obličej,
- zřetelná artikulace (ne však přehnaná, nepřirozená), přiměřené tempo řeči,
- pozor na pohyby rukou před obličejem, pohyby hlavy, otáčení se zády, chůzi po místnosti během mluvení, mluvení z profilu,
- nemluvíme se žvýkačkou, když jíme, kouříme,
- odezírání znesnadňují sluneční brýle, dokonce i vousy; pokud hovoří více osob najednou, dostaví se únava.
- Při čtení z knihy, časopisu, ... držíme text tak, aby nezakrýval naše ústa.

Sluchové vnímání

- rozvoj fonemického sluchu (nejprve dvojice zcela odlišných slov, potom zvyšovat jejich podobnost),
- vytleskávání slabik,
- určování prvního písmene ve slově (výběr ze dvou, postupně zvyšovat náročnost),
- slovní fotbal,
- reakce na hlásku ve slově (např. pokud uslyšíš ve slově B, tleskni),
- analýza, syntéza slov,
- trénovat sluchovou paměť (říct 4 slova – odvést na chvíli pozornost a poté Žák jmenuje slyšená slova), básničku se učí stejně jako děti – delší čas, po kratších úsecích, možnost pomoc obrázky, které připomenou obsah rýmu nebo napovídat první slovo řádku; vybrat jednu sloku, kterou pěkně zarecituje. Určování pořadí slyšených slov (v uzavřeném souboru obrázků pojmenujeme 3 z nich a Žák má za úkol vyskládat jmenované obrázky ve správném pořadí). Teta jela na výlet a dala si do batohu jablko. Teta jela na výlet a dala si do batohu jablko a hrušku. ... jablko, hrušku a pití...,
- Žák se účastní hudební výchovy stejně jako ostatní děti.

Zohlednění a tolerance ve všech předmětech

- respektovat obtíže v řečovém projevu, které se negativně promítají do výuky (na výuku může mít vliv srozumitelnost Žákovy řeči, informační deficit),
- při práci s ním si uvědomovat původ vady (**nejedná** se o inteligenční deficit!),
- respektovat zvýšenou unavitelnost,
- časté relaxační chvíle,
- maximální názornost, používat konkrétní předměty, obrázky, fotografie, videa, grafická znázornění, strukturovat učivo, schémata,
- při osvojování nového učiva pokračovat individuálně,
- zapojování do skupinové, týmové, hromadné, párové práce, může se účastnit všech aktivit ZŠ,
- nenechávat dlouho hovořit, zpočátku stačí stručné odpovědi, postupně mluvní projev rozšiřovat,
- ponechat dostatek času na zpracování a kontrolu písemných prací,
- pomoci s porozuměním textu – návodné otázky, opakovaný výklad,
- tolerovat obsahovou specifičnost písemného projevu,
- častá motivace a povzbuzování, odměňovat snahu, nejen dobré výsledky,
- zadávat kratší úkoly, hodnotit pouze to, co Žák skutečně stihl vypracovat.

3. Poruchy chování, pozornosti, aktivity, paměti

Základní charakteristika

Děti, které trpí hyperkinetickým syndromem s poruchou pozornosti jsou nepozorné, aktivní a impulzivní v míře, která není přiměřená jejich mentálnímu věku a pohlaví. Jednotlivé symptomy vystupují do popředí v situacích, které kladou požadavky na udržení pozornosti a sebekontrolu.

Základní vlastnosti:

Deficit pozornosti - Děti mají největší a nejčastější obtíže s udržením pozornosti či volního úsilí při plnění zadaných úloh a s jejich dokončením v určitém časovém limitu. Například při školní i domácí přípravě bez přímého kontaktu s dospělým nebo při opakované, nepříliš zajímavé činnosti. Je dostatečně známé, že tyto děti potřebují pracovat v krátkých časových úsecích. Také nedostatek bezprostřední pozitivní zpětné vazby výrazně snižuje vytrvalost či volní úsilí dítěte.

Impulsivnost – Rychlé, neadekvátní reakce, které často předbíhají instrukci, vyvolávají chyby či omyly z nepozornosti. Špatné porozumění vlastním pocitům – často neschopnost je verbalizovat. Často také nižší sebehodnocení, vztahovačnost. Časté bývá zapojování do rizikových, zdraví ohrožujících aktivit.

Hyperaktivita – Nadměrná nebo vývojově nepřiměřená aktivita motorická či hlasová, Typické jsou neúčelné, nadbytečné pohyby, ve škole tyto děti často opouštějí své místo, hrají si s předměty, které nemají vztah k učivu, často skáčou do řeči, jejich řečový projev je nadměrný. Vydávají atypické zvuky, které doprovázejí jejich činnost, popřípadě vlastní aktivity bohatě komentují.

Koexistence s dalšími poruchami – emočními či s poruchami chování, je všeobecně známá. Udává se, že tyto děti mívají více symptomů úzkosti nebo deprese. Dále se u nich projevuje výraznější stupeň vzdorovitého a opozičního chování, agresivity. Mají výrazné obtíže v sociální oblasti jak ve skupině vrstevníků, tak ve vztahu s autoritami. Také jejich sebehodnocení je výrazně nižší, trpí zhoršenou motorickou koordinací. Asi 25 % těchto dětí trpí specifickou vývojovou poruchou učení.

Metody a formy práce:

- vyhovuje pravidelný režim, který podporuje pozornost a systematičnost, řád
- klidné a neměnné pracovní místo
- střídání aktivních činností a odpočinku (relaxační chvíle = smazání tabule, donesení pomůcek, žák potřebuje k uvolnění mnoho pohybu a někdy i bezúčelnou činnost, aby zregeneroval své síly)
- respektovat tempo
- podporovat metodu: SLYŠÍM–OPAKUJI, VIDÍM– OPAKUJI, PÍŠI– OPAKUJI
- preferovat pohybové aktivity a alternativní prvky ve výuce a výchově, vhodné je umožnit těmto dětem pohyb i v průběhu hodiny, zařadit uvolňovací sekvence pomocí her
- o přestávkách jsou nezbytné četné pohybové aktivity
- častější kontrola samostatné práce s povzbuzením a pozitivní motivací, pochvala snahy, ne jen výkonu
- tolerantně hodnotit grafický projev
- mít žáka na dohled, kontakt s učitelem by měl být co nejpřímější
- na lavici má žák jen nejnütnější pomůcky (odklon od rušivých podnětů)
- pevné vedení – stanovit si jasná pravidla, řád a trvat na jejich plnění (ve škole i doma), důslednost
- žák by neměl sedět přímo u okna, aby nebyl vyrušován dalšími vnějšími podněty, vhodné je místo v blízkosti vyučujícího, doporučuje se, aby seděl v lavici s klidnějším žákem nebo sám
- učitel by měl znát způsob, jak dítě uklidnit, např. pohledem očí, položením ruky na rameno
- učitel musí používat přímé a výstižné věty, důležité pokyny mají být posíleny např. tělesným či zrakovým kontaktem.
- když je dítě afektivní, je dobré nechat je zklidnit, nezapojovat ho do činnosti, odpoutávat od něj pozornost ostatních dětí, popř. odejít s ním do jiné místnosti

- nepřiměřené chování by učitel neměl přehlédnout, měl by však reagovat tiše a klidně, žáka by však neměl neustále okřikovat a kárat, (žákovu nekázeň nelze považovat za projevy schválnosti)
- důležité je snažit se podchytit snahu žáka a uspořádat podmínky určitých činností tak, aby dítě bylo úspěšné, většina těchto dětí lépe pracuje, když může hovořit (písemný projev bývá horší)
- je vhodné pracovat v co nejmenších skupinách a umožnit, aby žák alespoň část práce udělal správně, než aby udělal celou práci chybně
- učitel by neměl odměňovat jen výsledek práce, ale i zájem a pohotovost
- důležité je tyto žáky nepodceňovat (dítě má tendenci se ztotožňovat s tím, za co je okolím pokládáno), je nutné dítěti důvěřovat a podporovat je (např. slovy „pokus se to dokázat“ apod.)
- nezbytné je trpělivě vysvětlovat, co je správné chování a co ne
- důležitá je neustálá tolerance a také naděje, že se dítělepší

4. Poruchy autistického spektra (PAS)

Základní charakteristika

„Autismus je jediné slovo pro celou řadu kombinovaných, zásadních problémů, a proto vymezení, které platí pro jednu osobu, není použitelné pro jinou.“ (Williams, 2009, s. 211)

Poruchy autistického spektra – PAS jsou celoživotní vývojové poruchy, které mají vliv na sociální a komunikační schopnosti jedince. Důsledkem je, že dotyčná osoba zpracovává podněty, které k ní přicházejí jinak než ostatní, kteří tímto postižením netrpí. Jednoduše řečeno nerozumí dobře tomu, co vidí, slyší a zažívá – prostě okolní svět vnímá ze svého pohledu. Zjevně se to projevuje v oblasti hry, komunikace a sociálního chování. Představivost má také svoje jiné rozměry. Jde o vrozené postižení mozkových funkcí, které ovlivňuje komunikaci, sociální interakci, fantazii a kreativitu. V odborné literatuře se uvádí, že postihuje 0,5–1,0 % populace. Také se lze dočíst, že výskyt je vyšší u chlapců než u dívek.

4.1. Třídění PAS

Dětský autismus

Projevuje se v oblasti sociálních vazeb a chování, komunikace, představivosti, zájmů, hry. Kromě uvedených, se mohou přidružit ještě další potíže, které se navenek projevují jiným chováním, než je obvyklé v běžném životě. Přibližně 75 % osob s dětským autismem trpí také různým stupněm mentální retardace. Formy dětského autismu jsou známy od mírných až po těžké.

Atypický autismus (pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná)

Neprojevuje se ve všech oblastech jako u „dětského autismu“ a v rozsahu všech jeho kritérií. Najde se však řada příznaků sociálních, emocionálních a v chování, které se s problémy, jež mají lidé s autismem, shodují. Atypický autismus se také vyjadřuje jako osoba s autistickými rysy.

Aspergerův syndrom

Jedna se o syndrom se zvláštnostmi a problémy, které mohou být stejně závažné, avšak kvalitativně odlišné od ostatních PAS. Intelekt a komunikace u těchto lidí není syndromem ovlivněn, ale přetrvávají problémy v sociální interakci.

Dětská dezintegrační porucha

Po období normálního vývoje nastává z neznámé příčiny v dětském věku (2–4 roků) úpadek v dosud nabytých schopnostech.

Jiné pervazivní vývojové poruchy

Kvalita komunikace, sociální interakce, hry a někdy i představivosti je narušena, ale ne do té míry, která by odpovídala diagnóze dětský resp. atypický autismus.

Rettův syndrom

Dopad je na tělesné, pohybové i duševní funkce. Základní příznaky jsou ztráta kognitivních schopností, poruchy koordinace pohybů a ztráta účelných schopností rukou. Vyskytuje se pouze u dívek. Jde o genetickou poruchu.

4.2. Problémové oblasti společné pro PAS

Sociální vztahy a chování

- Potíže s neverbálními projevy v různých sociálních situacích – postoj těla, řeč těla (např. mimika, gesta), oční kontakt
- Nevytváření vztahů (nekamarádění se) s vrstevníky
- Malé nebo žádné spontánní sdílení prožívání s ostatními
- Preferování činnosti o samotě

Komunikace

- Řeč má opožděný vývoj, nebo se nerozvíjí vůbec
- Potíže s aktivní a smysluplnou komunikací s okolím
- Užívání a opakování vlastních řečových stereotypů
- Oslabení v oblasti paměti a pozornosti

Představitost, zájmy, hra

- Děti nemají schopnost si samostatně hrát
- Ulpívání na specifických, nefunkčních rituálech a rutinních činnostech
- Stereotypní a opakující se motorické manýrování (např. třepání rukama)
- Velmi dlouho trávající zaujetí nějakým předmětem
- Výrazné zaujetí pro jednu nebo více činností, která je výjimečná buď svojí intenzitou, nebo předmětem zájmu

4. 3. Základní principy práce s dětmi s PAS

Důraz se v účinné pomoci klade především na včasnou diagnostiku a zahájení rané intervence. Intenzivní raná péče a nácviky (např. sdílení pozornosti, komunikačních dovedností, pracovního chování) zvyšuje šanci dítěte na úspěšnou integraci do běžného života. Vzdělávání dětí s autismem je definováno jako podpora pro získávání dovedností či znalostí – akademické učení, socializace, adaptivní, řečové a komunikační dovednosti a snižování problémového chování. Vzdělávání pomáhá dítěti rozvíjet nezávislost a osobní odpovědnost. Opatření spočívá v modifikaci metod a forem práce, které učitel běžně používá (individuální, frontální, skupinová výuka, projektové vyučování). Je vhodné jednotlivé formy výuky při výuce střídat a tím zajistit, aby výuka byla zajímavější, aby při ní dítě snadněji udrželo pozornost a bylo ve výuce aktivní. Je sestaven individuální vzdělávací plán s cílem rozvoje schopností a dovedností dítěte. Často je využíváno strukturované učení, které napomáhá dětem s PAS maximalizovat svoje schopnosti a lépe se adaptovat na podmínky běžného života.

Více na: <http://www.autismus.cz/poruchy-autistickeho-spektra/index.php>

5. Mentální postižení, oslabení kognitivního výkonu

Základní charakteristika

- Žák má oslabení v oblasti poznávacích funkcí (vnímání, paměť, učení, myšlení, pozornost).
- U Žáka se projevuje snížení intelektových schopností nebo nerovnoměrné rozložení intelektových schopností.
- Žák trpí sníženou úrovní adaptability (přizpůsobivosti).
- U Žáka se projevuje snížená frustrační tolerance (snížená odolnost vůči psychické zátěži).
- U Žáka pozorujeme projevy snížení úrovně aktivity a pozornosti.
- Žák jedná impulzivně.
- Žák je ve zvýšené míře unavitelný.
- Žák má smyslové postižení, omezení hybnosti různého stupně a rozsahu nebo poruchy chování.
- Žák je pod vlivem medikace (utlumenost, hypoaktivita, spavost, unavitelnost, snížení výkonu).
- Žák má zdravotní znevýhodnění, závažné zdravotní obtíže trvalého či přechodného rázu, pooperační stavy, psychiatrická onemocnění.

Metody a formy práce

Při práci se Žákem vycházíme ze základní diagnózy, zároveň však musíme vždy brát v úvahu také aktuální zdravotní a psychický stav dítěte, vliv užívaných léků a současně také vliv rodinného zázemí. Organizace školních aktivit (úprava režimu výuky) by měla napomáhat Žákovi zvládat v rámci jeho možností a schopností nároky vzdělávání, překonávat pocity sníženého sebevědomí, odolávat psychické zátěži, dosahovat pocitu úspěchu, nacházet efektivní strategii řešení problému, úspěšněji organizovat a plánovat činnosti, budovat si zdravé sebevědomí. Umožňuje mu lépe se začlenit do třídního kolektivu, úspěšněji navazovat a udržovat sociální vazby s vrstevníky. Využívá aktuálních schopností a dovedností Žáka, respektuje jeho limity, posiluje zejména prakticky využitelné dovednosti. Omezuje prohlubování neúspěchů, vyčleňování z kolektivu vrstevníků, zamezuje narůstání psychosomatických potíží.

Postupy práce se Žákem je nutno volit v souladu s nároky vzdělávacího programu a v souladu s individuálním plánem vzdělávání dítěte. Nezbytné je citlivě rozlišovat míru nutné podpory. V žádném případě nelze plnit úkoly za Žáka, je zapotřebí pouze dbát na správnost pochopení a následného plnění stanovených postupů, ověřovat, zda Žák správně plní zadání, pečlivě rozlišovat mezi snahou Žáka ulehčit si práci, přenášet plnění úkolu na druhou osobu a sníženým porozuměním úkolu, případně takovou náročností úkolu, jež přesahuje schopnosti Žáka.

Při realizaci opatření dodržujeme následující zásady:

- Zaznamenáváme úspěšnost či naopak neúspěšnost využívaných postupů, strategií, podporujeme aktivitu a snahu Žáka, poskytujeme mu přiměřenou míru povzbuzení, pochvaly.
- Podporujeme samostatnost Žáka, nesnažíme se mu pomáhat za každou cenu, aby se pomoc v budoucnu nestala spíše brzdou jeho přirozeného vývoje.
- Respektujeme aktuální zdravotní a psychický stav Žáka, pokud pravidelně užívá léky, konzultujeme s rodiči jejich možný vliv na výkonnost, pozornost a aktivitu Žáka.
- Průběžně konzultujeme s pedagogy úspěšnost či potíže při zvládnutí úloh, sledujeme optimální časovou dotaci.
- Reagujeme na zvýšenou únavu Žáka, ponecháváme mu dostatečný prostor pro potřebnou psychohygienu, relaxaci, vždy však dbáme na to, aby tyto relaxační momenty nenarušovaly práci kolektivu.
- Kontrolujeme, zda jsou připraveny pomůcky nezbytné pro výuku Žáka, zda se nevyskytly překážky, jež by znemožňovaly jeho práceschopnost (např. prostorové).
- Dbáme na to, aby naše činnost nebyla pro ostatní Žáky třídního kolektivu rušivým elementem.
- Znalost třídního kolektivu nám pomůže podporovat a udržovat zdravé sociální vazby v rámci třídy.

Na co klást důraz

- Dobrá znalost problému žáka.
- Znalost dopadu postižení na výkon žáka, uvědomování si omezení vyplývajících ze zdravotního postižení či ze zdravotního znevýhodnění.
- Znalost osobnostních rysů žáka, jeho způsobů komunikace, sebeprosazování.
- Obeznamení se s rodinným zázemím žáka (citová naplněnost, podnětnost, zájem o dítě, přiměřenost nároků na ně kladených, míra očekávání rodičů).
- Pružný přístup, přiměřená motivace.
- Průběžné konzultace s pedagogy a rodiči.
- Kladná zpětná vazba žákovi.
- Podpora zdravého sebepojetí, sebevědomí.
- Podpora při zvládnání neúspěchu.
- Respektování požadavků zákonných zástupců, citlivá korekce jejich příp. nepřiměřených nároků a očekávání.
- Spolupráce se všemi zainteresovanými odborníky z resortu školství, zdravotnictví, sociálními odbory a se zákonnými zástupci žáků.
- Předávání informací, poznatků.
- Pečlivé zaznamenávání důležitých dat, postupů, jejich pravidelné vyhodnocování.

Varianty opatření dle stupňů podpory

Stupeň 1

První stupeň podpory aplikuje učitel, a to na základě vlastních pedagogicko-organizačních opatření. Učitel vychází z pedagogické diagnostiky, která mu dává přehled o schopnostech žáků, jejich stylech učení, jejich osobnosti apod. Důležitá je také znalost zdravotního stavu žáků, situace ve třídě, rodinného prostředí a vlivu okolí či komunity, tedy faktorů, které ovlivňují žáky při jejich učení a školní úspěšnosti. Než učitel přistoupí k úpravám v rozsahu a obsahu učiva, měl by vyzkoušet jiná podpůrná opatření, a to ve všech oblastech (organizace výuky, metody výuky, intervence, pomůcky, hodnocení, domácí příprava, úpravy prostředí). Jestliže učitel přistoupí k úpravě rozsahu a obsahu vzdělávání, je nutné aplikovat i další podpůrná opatření v uvedených oblastech. Aplikujeme nejprve opatření dílčí, krátkodobá (nejlépe stanovená písemnou formou), ve spolupráci se zákonnými zástupci a seznamujeme s jejich realizací ostatní spolužáky.

Stupeň 2

V druhém stupni podpory již pracujeme se žáky dlouhodobě selhávajícími, a proto podpůrné opatření bude mít také dlouhodobější charakter. S učivem, které vede k zvládnutí výstupů, lze žáky seznámit, je žádoucí mu porozumět a optimální je umět je aplikovat. Protože žáci v určeném časovém období nezvládají učivo v plném rozsahu a obsahu, ztrácejí nejen krok s ostatními žáky, ale také potřebnou kontinuitu. Učitel proto musí umět rozsah a obsah učiva přizpůsobit individuálním schopnostem žáka, a to tak, aby jeho úroveň zvládnutí umožňovala zvládnutí učiva následujícího a vedla k dosažení požadované kompetence a jejímu praktickému využití nejen ve škole, ale hlavně v životě. Vzhledem k počtu plánovaných výstupů je nereálné, že by dlouhodobě selhávající žák dosáhl u všech výstupů očekávaného stavu – tj. umět je aplikovat v praxi. Protože nás ŠVP zavazuje k tomu, že očekávaných výstupů žák „musí dosáhnout“, nelze chápat redukci tak, že některé výstupy vypustíme, ale lze stanovit minimální (nepodkročitelnou) úroveň dosažení těchto výstupů (tomu ovšem musí také odpovídat hodnocení žáka). Bohužel v praxi je nepodkročitelná úroveň chápána velmi subjektivně, zejména na 2. stupni ZŠ. Je velmi obtížné ji blíže specifikovat a pomůže jen „selský rozum“ a zohlednění praktického přínosu pro uplatnění a začlenění jedince do společnosti.

Pro žáky dlouhodobě selhávající zpracováváme písemný dokument (plán pedagogické podpory), který je smlouvou mezi školou, žáky a zákonnými zástupci. Definujeme v něm potřebné úpravy (struktura plánu může být obdobná jako u IVP) a seznamujeme s nimi ostatní žáky.

Odbornou pomoc můžeme hledat zejména u pracovníků PPP, případně u učitelů základních škol praktických, kteří mají většinou dlouholeté zkušenosti se vzděláváním těchto žáků (výběr vhodných konzultantů by mohlo zprostředkovat příslušné ŠPZ).

Stupeň 3

Žák se vzdělává podle IVP, který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV, příloha LMP). Odbornou pomoc zabezpečují zejména pracovníci SPC pro MP.

Stupeň 4–5

Žák se vzdělává podle IVP, který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání Základní škola speciální (RVP ZŠS). Uvedený rámcový vzdělávací program upravuje v prvním díle vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením, v druhém díle pak vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

Více na: [www.http://katalogpo.upol.cz/mentalni-postizeni-nebo-oslabeni-kognitivniho-vykonu/uvod-9/](http://katalogpo.upol.cz/mentalni-postizeni-nebo-oslabeni-kognitivniho-vykonu/uvod-9/)

6. Narušení komunikačních schopností (NKS)

Základní charakteristika

Žáci s NKS nedokážou dostatečně uspořádat a vyjádřit svoje myšlenky, mají narušenou zvukovou stránku řeči do té míry, že jejich mluva je velmi nesrozumitelná, nerozumí přesně výkladu učitele či různým zadáním ve vyučování nebo nedokážou mluvit dostatečně plynule, aby vyhověli běžné komunikační normě. Často mohou mít problémy i se psaním. Dostávají se tak pod psychický tlak a někdy raději přestanou zcela komunikovat. Často se u nich přidružují obtíže s koncentrací pozornosti, s verbální pamětí, objevují se percepční nedostatky ve sluchovém a zrakovém vnímání. Kromě obtíží při vzdělávání mají velké problémy také ve skupině vrstevníků. Kolektiv lépe přijme spolužáka s tělesným postižením než jedince s NKS, který se zdá být jen „divný“ nebo „hloupý“. Základem úspěšného vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je vzájemná spolupráce školy, rodiny, příslušného poradenského zařízení, odborníků z řad lékařů i spolupracujících organizací.

Metody a formy práce

Žáci s NKS jsou oslabeni pro všechny „verbální“ metody (monologické, dialogické, diskuze aj.). Cílem učitele v průběhu každého školního roku je přibližovat maximálně žáka s NKS ke zvládnutí skupinových a frontálních forem práce, kooperace. Slovní metody u žáků s obsahovým deficitem v řeči vždy v počátcích učitel kombinuje s podporou o názor, člení na menší celky. V průběhu ověřuje uchopení základní myšlenky. Spojuje řečový postup se schématem. Pedagog se pohybuje na ose od individualizované formy přes skupinovou/frontální až ke kooperující.

Varianty opatření dle stupňů podpory

Stupeň 1

Učitel vnímá drobné problémy v oblasti NKS – především nedostatky ve výslovnosti nebo nedozrálý fonemický sluch, které se mohou projevit např. v diktátě. Může být prodloužen limit na práci nebo zkrácen diktát. Žáka je vhodné posadit do přední lavice a dělat krátké pauzy na uvolnění

Stupeň 2

V rámci vyučovací hodiny je potřeba zajistit, aby žák rozuměl zadání, přečíst zadání, dovysvětlit, udělat krátkou pauzu na uvolnění. Případně při samostatné práci ostatních žáků učitel individuálně vysvětluje, jak bude žák s NKS postupovat. Vhodné je střídání činností, změna pracovního místa, prodloužení limitu na práci, zkrácení zadání.

Stupeň 3

Žák pracuje částečně individuálně, má připraveny pracovní listy s jinak vysvětleným zadáním. Žák sedí v přední lavici, pod dohledem učitele. Částečně pracuje pod vedením asistenta pedagoga.

Stupeň 4

Žák pracuje ještě více individuálně. Dochází k častému střídání činností, pracuje se se speciálními pomůckami, výukovými programy. Je třeba zařazovat relaxační chvílky. V hlavních předmětech sedí žák obvykle sám v lavici, aby mu mohl pomoci asistent pedagoga nebo učitel.

Stupeň 5

V tomto stupni se jedná většinou o žáky s kombinovaným postižením. Dítě pracuje převážně individuálně, většinou s podporou asistenta pedagoga. V rámci hodiny má relaxační přestávky.

Více na: <http://katalogpo.upol.cz/naruseni-komunikacnich-schopnosti/uvod-8/>

7. Tělesná postižení a závažná onemocnění

Základní charakteristika

Tělesné postižení, ale i vážné onemocnění postihuje žáka v celé jeho osobnosti. Proto je velmi důležitý individuální přístup, který zohledňuje schopnosti a potřeby dítěte a přihlíží k aktuálnímu zdravotnímu stavu. Postižení má vliv na celou osobnost jedince a je nutné respektovat i potíže se sebeobsluhou, problémy komunikační, společenské a obtíže s pohybem. Důležitý je pravidelný kontakt mezi rodinou a školou a práce dle doporučení z poradenského zařízení.

Metody a formy práce

Jednotlivé výukové činnosti je třeba střídat tak, aby se vhodně doplňovaly a nezatěžovaly žáky jednostranně (např. je vhodné k sobě řadit kontrastní aktivity: aktivizující – odpočinková, sluchová – zraková apod.). Využívat názorné pomůcky.

Strukturu vyučovací hodiny by měl mít pedagog vypracovanou předem. Je nutné promyslet, zda nebude pro zapojení žáka potřeba využít speciálně upravenou pomůcku.

Střídání činností by mělo mít řád, aby nedocházelo k nahodilostem a chaosu. Předchozí činnost je třeba vždy dokončit před započítím nové.

Zvolené způsoby výuky by měly být ku prospěchu většině žáků. V případě nemožnosti zařadit žáka do předem naplánované skupinové práce zvolíme pro něj individuální formu výuky.

Při volbě forem a metod práce bereme v úvahu tato možná rizika:

- Snížená mobilita žáků.
- Deficity v oblasti hrubé a jemné motoriky.
- Narušení řečového projevu.
- Nízká či kolísavá schopnost koncentrace pozornosti.
- Oslabená krátkodobá či dlouhodobá paměť.
- Zvýšená unavitelnost, pomalé a nevyrovnané pracovní tempo.
- Deficitní časoprostorová orientace.
- Emocionální nevyzrálost žáků.
- Snížená adaptabilita a sociabilita.
- Omezení či neschopnost sebeobslužných úkonů.

Více na: <http://katalogpo.upol.cz/telesne-postizeni-a-zavazna-onemocneni/uvod-2/>

8. Další metody práce a hodnocení žáků se SVP

- hodnotit to, co žák zvládl vypracovat, hodnotit dílčí části
- volit různé metody hodnocení – slovní, body, počet chyb, motivační razítko, apod.
- hodnotit individuálně, tj. ne vzhledem k ostatním spolužákům, ale v čem on sám udělal pokrok od minulého období
- preferovat ústní zkoušení před písemným, příp. obráceně, dle individuality žáka
- až daný jev zvládne ústně, pak procvičování písemné
- hodnotit aktivitu při alternativních metodách práce – skupinové práce, projektová témata
- náročnější práce oznámit předem
- ověřit porozumění zadání, poskytnout dopomoc „prvního kroku“, nenápadné vedení, průběžně kontrolovat správnost postupu
- poskytnout čas k porozumění zadání
- praktičnost – propojení s názorem, obrázkem, činností, apod.
- poskytnout pozitivní motivaci (povzbuzení, pochvala)
- rozvíjet verbální projev, slovní pohotovost, plynulé vyjadřování
- stanovit si jasná pravidla, řád a trvat na jejich plnění, neměnit je po odsouhlasení, seznámení žáků s nimi (mohou si je sami žáci vytvořit)
- více zdůrazňovat co zvládl, než obráceně = pozitivní motivace
- ocenit zájem, snahu
- častěji poskytovat pozitivní zpětnou vazbu
- podporovat kvalitu před kvantitou

9. Doporučení a požadavky na rodiče v rámci domácí přípravy

- nutná pravidelná domácí příprava – krátká, pravidelná, systematická (možno využít www.kaminet.cz, www.jablko.cz, www.ChytreDite.cz)
- poskytnout pozitivní podporu v domácí přípravě ze strany rodičů
- mít zavedený pravidelný režim – ŠKOLA–ODPOČINEK–PŘÍPRAVA–ODPOČINEK–ZÁJMY–ODPOČINEK, najít kompromis mezi domácím opakováním a relaxací
- pravidelné konzultace s TU, vyučujícími, VP
- pravidelný dohled na přípravu pomůcek do vyučování, příprava i speciálních pomůcek (tabulky, okénka, ...)
- projít DÚ – písemné i ústní
- **mít jasně stanovená pravidla, řád a trvat na jejich plnění, neměnit je po odsouhlasení, DŮSLEDNOST především ze strany rodičů NUTNÁ, u složitějších úkolů si stanovit dílčí cíle, příp. i systém odměn**
- nutné cyklické opakování učiva z nižších ročníků
- v případě vady řeči doporučit logopedickou konzultaci pro nápravu řeči

Zdroje:

- Psychologický slovník, Portál, 2004
- Zelinková, O.: *Poruchy učení*. Portál, Praha 1996
- doporučená opatření z PPP, SPC
- www.ppp-ostava.cz
- Katalog podpůrných opatření – UPOL: www.katalogpo.upol.cz/katalog-v-pdf/

V Proseči 30. 9. 2021

.....
Mgr. Romana Pešková,
ředitelka ZŠ a MŠ Proseč

.....
Mgr. Alena Zvárová,
výchovná poradkyně

Příloha 1: Přehled podpůrných opatření 1. stupně

Podpůrná opatření prvního stupně - obecně
<p>Podpůrná opatření prvního stupně slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka (např. pomalejší tempo práce, drobné obtíže ve čtení, psaní, počítání, problémy se zapomínáním, drobné obtíže v koncentraci pozornosti atd.), u nichž je možné prostřednictvím mírných úprav v režimu školní výuky a domácí přípravy dosáhnout zlepšení; zahrnují také podporu žáků z důvodů akcelerovaného vývoje školních dovedností.</p> <p>Úpravy ve vzdělávání žáka navrhují pedagogičtí pracovníci, přitom spolupracují s pedagogickým pracovníkem poskytujícím poradenské služby ve škole (dále jen „poradenský pracovník školy“) a zletilým žákem nebo zákonným zástupcem žáka. Obtíže žáka jsou dále vyvolané zejména aktuálně nepříznivým zdravotním nebo psychickým stavem, případně se jedná o dlouhodobé problémy malého rozsahu a intenzity. Škola zohledňuje sociální status, vztahovou síť žáka a jeho sociální a rodinné prostředí. Pokud žák dochází do školského zařízení, které se podílí na vzdělávání žáka (zejména v případě zájmového vzdělávání) a charakter jeho obtíží to vyžaduje, informuje škola tato zařízení o charakteru podpory žáka školou, tak aby i tato zařízení respektovala vzdělávací potřeby žáka. Podpůrná opatření směřují k naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáka, které nevyžadují opatření s normovanou finanční náročností, přitom pokud jsou účelné, mohou podporovat žáka v celém průběhu jeho vzdělávání.</p>
PODMÍNKY K ZAJIŠTĚNÍ PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ
- Zpracování plánu pedagogické podpory.
- Pravidelné konzultace pedagogických pracovníků a vyhodnocování zvolených postupů.
- Materiální podpora se poskytuje podle podmínek školy.
- Prostředky pedagogické podpory žáka, zejména didaktické úpravy průběhu vyučování a práce s učivem.
PORADENSKÁ POMOC ŠKOLY A ŠKOLSKÉHO PORADENSKÉHO ZAŘÍZENÍ
Poskytování poradenské pomoci ve škole zajišťují zejména poradenští pracovníci školy: školní metodik prevence se věnuje péči o žáky s rizikovým chováním a prevenci rizikového chování, výchovný poradce se věnuje podpoře žáků a pedagogických pracovníků při vzdělávání žáků s potřebou uplatňování podpůrných opatření, pokud ve škole pracuje školní psycholog nebo školní speciální pedagog, tak se podílí na poskytování poradenských služeb i realizaci předmětu speciálně pedagogické péče. Poradenský pracovník školy spolupracuje s dalšími pedagogickými pracovníky, zejména s třídními učiteli, a zajišťuje pravidelnou komunikaci se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem. Pravidelně komunikuje se školskými poradenskými zařízeními, která zajišťují návrhy podpůrných opatření a podílejí se na jejich realizaci ve školách. Školy a školská zařízení, která se podílejí na vzdělávání žáka, postupují za účelem jeho podpory ve vzájemné součinnosti.
NORMOVANÁ FINANČNÍ NÁROČNOST
Bez normované finanční náročnosti.
FORMA VZDĚLÁVÁNÍ
Forma vzdělávání je volena na základě věku žáka a tomu odpovídajícího stupně vzdělávání a podle požadavků na organizaci jeho vzdělávání, které vždy respektují speciální vzdělávací potřeby žáka nebo jiné závažné důvody na straně žáka.
VÝCHODISKA PRO POSKYTOVÁNÍ PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ
Pozorování v hodině, rozhovor (se žákem nebo zákonným zástupcem žáka). Prověřování znalostí a dovedností žáka a reflexe jeho výsledků. Analýza procesů, výkonů a výsledků činností žáka, využívání portfolia žákovských prací.

PŘÍKLADY PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ V PRVNÍM STUPNI	
1. Metody výuky	<p>Zvolené metody práce podporují kvalitu poznávacích procesů žáka, zvláště pak aparátu řídicího osvojování učiva (myšlení, pozornost, paměť), rozvíjejí a podporují preferované učební styly žáka, respektují míru nadání žáka a jeho specifika.</p> <p>Orientují se na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem, dále na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování. Preferují řešení typových úloh a problémů.</p> <p>Aktivizují a motivují žáka, upevňují pracovní návyky.</p> <p>Klade se důraz na individualizaci výuky (zahrnuje zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.).</p> <p>Volí se taková forma práce, která umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby, respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů.</p> <p>Zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění.</p> <p>Ve vyučovací hodině se věnuje větší pozornost formám a metodám výuky, struktuře vyučovací hodiny, přiměřenosti vyučování, logické organizaci a srozumitelnosti předkládaného učiva, motivaci k učení a opakování základních principů učiva, které směřuje ke zvyšování koncentrace pozornosti žáka a ke zlepšení jeho motivace; současně je zohledňován sociální status a vztahová síť žáka a prostředí, ze kterého žák přichází do školy.</p>
2. Úprava obsahu a výstupů vzdělávání	<p>Obohacování učiva (dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu, formy obohacování se volí nejčastěji pro nadané a mimořádně nadané žáky podle charakteru jejich nadání. Cílem tohoto postupu je učivo prohloubit, rozšířit a obohatit o další informace, stimulovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí.</p> <p>Výstupy vzdělávání se neupravují.</p>
3. Organizace výuky	<p>Pro podporu žákovy práce se doporučuje zejména:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nastavení pravidel průběhu a struktury vyučovací hodiny (střídání forem a činností během výuky), - změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků, - diferenciaci výuky, skupinová a kooperativní výuka, - zohlednění postavení žáka ve skupině (třídě), - nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka, - organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí a stáží.
4. Hodnocení	<p>Využívání různých forem hodnocení, práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka, zohlednění akcelerovaného vývoje nadaných žáků v práci s učivem. Podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení). Hodnocení vždy musí zohledňovat sociální</p>

	kontext, ve kterém probíhá, a směřovat nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání.	
5. Intervence školy	5.1 Přímá podpora	Etapa přímé podpory žáka ve výuce učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem. Slouží ke zmapování možných forem podpory žáka. Pokud nepostačuje tato forma podpory a žákovy obtíže vyžadují součinnost více pedagogických pracovníků, je vytvářen plán pedagogické podpory (PLPP).
	5.2 Plán pedagogické podpory	Etapa plánu pedagogické podpory ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, v součinnosti s poradenskými pracovníky školy; slouží k poskytování organizované podpory žákova vzdělávání, k pravidelnému vyhodnocování účinnosti zvolených opatření školy.
	5.3 Metodická podpora	Poskytování metodické a konzultační podpory pedagogickým pracovníkům, žákům a zákonným zástupcům žáků – ze strany poradenských pracovníků školy.
	5.5 Navrhovatel a koordinátor opatření	Škola na základě podnětu pedagogických pracovníků školy, zletilých žáků nebo zákonných zástupců žáků informuje pedagogické pracovníky, kteří se podílejí na vzdělávání žáka, a zákonné zástupce o úpravách postupů ve vzdělávání žáka. Vychází se z konzultace školy a zákonných zástupců o postupech vzdělávání, s cílem spolupráce na řešení problému žáka, předpokládá se i nespolupracující žák nebo zákonný zástupce žáka. Spolupráce uvnitř školy Ředitel školy pověří koordinací plánu pedagogické podpory třídního učitele, učitele předmětu nebo poradenského pracovníka školy.
6. Pomůcky	Běžné učebnice a učební pomůcky.	

Příloha 2: Plán pedagogické podpory

Plán pedagogické podpory

Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žáka“)	
Škola	
Ročník	
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	
Datum vyhotovení	
Vyhodnocení PLPP plánováno k dni	

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

(silné, slabé stránky, popis obtíží, pedagogická, případně speciálně – pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání, aktuální zdravotní stav, další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

II: Stanovení cílů PLPP

(cíle rozvoje žáka)

III. Podpůrná opatření ve škole

(Doplňte konkrétní postupy v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete)

a) Metody výuky

(specifikace úprav metod práce se žákem)

b) Organizace výuky

(úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)

c) Hodnocení žáka

(vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)

d) Pomůcky

(učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)

e) Požadavky na organizaci práce učitele/ů

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy (popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)

V. Podpůrná opatření jiného druhu (respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole – vztahové problémy, postavení ve třídě, v jakých činnostech, jakým způsobem)

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP (Naplnění cílů PLPP)	Dne:

Doporučení k odbornému vyšetření	☐ Ano ☐ Ne ☐ PPP ☐ SPC ☐ jiné	
Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Třídní učitel		
Učitel/é předmětu/ů		
Pracovník ŠPP		
Zákonný zástupce		

Příloha 3: Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení žáka		
Datum narození		
Bydliště		
Škola		
Ročník		Školní rok

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP	
Kontaktní pracovník ŠPZ	
Školská poradenská zařízení, poskytovatelé zdravotních služeb a jiné subjekty, které se podílejí na péči o žáka	

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne:	
Zdůvodnění	

Priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP):	
--	--

Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	
---	--

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpůrných opatření)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	
Úpravy obsahu vzdělávání	

Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	
Organizace výuky	
Způsob zadávání a plnění úkolů	
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	
Hodnocení žáka	
Pomůcky a učební materiály	
Podpůrná opatření jiného druhu	
Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	
Spolupráce se zákonnými zástupci žáka	
Dohoda mezi žákem a vyučujícím	

Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření (je-li potřeba specifikovat)	
Název předmětu	
Název předmětu	
Název předmětu	
Název předmětu	

Osoby odpovědné za vzdělávání a odbornou péči o žáka		Jméno a příjmení	Podpis
Třídní učitelka			
Vyučující	Vyučovací předmět		
Ředitel školy			
Výchovný poradce			
Školní psycholog			
Školní speciální pedagog			
Asistent pedagoga			
Školní poradenský pracovník			
Zákonný zástupce žáka			
Žák			
IVP projednán dne			

Závěry vyhodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	Jméno a příjmení pracovníka školského poradenského zařízení	Podpis

Příloha 4: Seznam kompenzačních pomůcek

rok	autor	název	ks	nakladatelství
1988	Kábele, F.	Obrázková škola řeči	1	SPN
1992		Sešity na vodítku – grafomotorika	1	
1992		Sešity na vodítku – obr.čtení	1	
1993	Santlerová, K.	Říkadla pro rozvoj řeči a paměti	1	
1992, 1994		Nauč mě číst a psát	1 1	
1994		Cvičení pro dyslektiky I.,II.,III.,IV.	1	
1994		Prac.listy pro děti se specific. Poruchami učení	1	
1994		Koncentrace pozornosti – soubor cvičení	2	
1994	Fialová, J. a kol.	Logopedická cvičení a hry k odstraň. Špatné výslovnosti	4	BLUG Praha
1997		Cvičení pravo-levé orientace (dys)	1	
1997		Koncentrace pozornosti	1	
1998		O problémech žáků s poruch.učení	1	
1998		Kapitoly ze spec. pedagogiky pro uč.	1	
1998	Sborník 97–98	Spec. Poruchy učení a chování	1	
1998		Čítanka pro dyslektiky I.	1	
1998		Čítanka pro dyslektiky II.	1	
2001		PS pro nápravu vývoj. Poruch v uč. ČJ II	1	
2000		Pro hbité jazýčky, pro bystré hlavičky (logop. pomůcka)	1, 2	
2000		Logopedie v praxi – PS	1,2,3	
2011	Svoboda, P.	Cvičení pro rozvoj jemné motoriky	1	Portál
2011	Asociace logopedů	Říkadla a omalovánky	1	
2011		Kytice – soubor pracov. listů	1	
2011	Zelinková, O.	Cvičení pro dyslektiky I-VI	6x1	DYS OZ
2013	Zelinková, O.	Hrajeme si s písm. – Rozliš. hlásek	1	Nakl. DYS
2014		Malé magn, kartičky – školní režim	1	OSKOLA
2014	Vančurová, E.	Bystrozraký Filip	1	Albatros
2014	Plávková, B.	Slova a obrázky pro rozvoj řeči	1	Albatros
1994	Širůčková, M.	Zlatý klíček (výslovnost)	1	
1994	Vyštejn, J.	Vady výslovnosti	1	
1994	Rezková, V.	Ne...psychoterapie hrou	1	
1995		Prac. sešit k nápravě vývoj. poruch II	1	Naše škola
1996		Učíme se mluvit – malý logoped. slovník	1	
1996		Soubor prac. listů k prověř. grafomotoriky	1	

1997		Cvičení pro dyslektiky	1	
1997		Čtenářské techniky	1	
1997		Logopedie v praxi PS a MP		
1998		Náprava dyslektických a dysortografických obtíží	1	
1998, (2000)		Rozumíš mi? (logoped. cvič.)	1, (1,2,3)	
1998		Jak poznáme sklony dítěte k dys..	1,2	
1999		Předcházíme sklonům k dys.	3	
1999		Cvičné texty k logopedii	1	
1999		Slovní patlavost	1	
1999		Metody a hodnocení a tolerance dětí s SPU	1	
2001		Náprava dyslexie, dysortografie	1	
2009	Dolejší, P.	Jak se naučit správně vyslovovat	1	P. Dolejší
2009	Dolejší, P.	Jak se naučit správně vyslovovat CD	1	P. Dolejší
2011		Mini omalovánky – log.	1	
2011		100 hlavolamů – log.	1	Svojtka
2012		Krátké texty pro čtenáře CD	1	Infra

Nově zařazeno ke dni 11. 12. 2014

Pořad. číslo	autor	název	kusů	Naklad., rok vydání
1.	Treuová, H.	Čítanka pro dyslektiky I.	1	Tobiáš, 1997
2.	Michalová, Z.	Čítanka pro dyslektiky II.	1	Tobiáš, 1997
3.	Michalová, Z.	Čítanka pro dyslektiky III.	1	Tobiáš, 1997
4.	Michalová, Z.	Čítanka pro dyslektiky IV.	1	Tobiáš, 1997
5.	Treuová, H.	Pracovní sešit pro nápravu vývoj. poruch učení v ČJ I.	1	Tobiáš, 1998
6.	Treuová, H.	Pracovní sešit pro nápravu vývoj. poruch učení v ČJ II.	1	Tobiáš, 1997
7.	Košťalová, V.	Pracovní sešit z ČJ pro 2. ročník	1	Pansofia 1994
8.	Štěrbová, L., Zelinková, O.	Čtení mě baví I.	1	DYS
9.	Houdek, L., Pacák, J.	Nejlepší výlet na světě	2	Knižní podnikat. Klub Praha
10.	Michalová, Z.	Čáry máry II. (grafomotorika)	1	Tobiáš, 1999
11.		Začínáme kreslit – kroužky (grafomotorika)	1	Grafie
12.	Pokorná, V.	Jak poznáme sklony dítěte k dyslexii, dysgrafii, dyskalkulii	1	Blug, 1994
13.	Pokorná, V.	Předcházíme sklonům dítěte k dyslexii, dysgrafii, dyskalkulii	1	Blug
14.	Kubická, E.	Metody práce při úpravě poruch učení u dětí 2. roč. ZŠ	2	Grafie, 1994

15.	Krejlichová, D.	Náprava dyslexie, dysgrafie a dysortografie ve vyučovacím procesu na nižším stupni ZŠ	1	Plzeň, 1995
16.	Krejlichová, D.	Náprava dyslektických a dysortografických obtíží u žáků zvláštních škol	1	Septima, 1995
17.	Románek, J.	Povídej, maluj, doplňuj	1	Služba škole Žumberk, 1992
18.	Klenková, J., Kolbábková, H.	Diagnostika předškoláka	1	Brno, 2010
19.		ČJ – čtení s porozuměním 2, věty a texty	1	Mutabene, 2010
20.	Pašková, J.	Učíme se společně 4	1	Brno, 2009
21.	Strejcová, J.	ČJ – Opakovací prověrky hravě, 3. roč., 10 ran do klobouku	1	Blug
22.	Pavlas Martanová Š., Sedláková, M.	Kuliferda a jeho svět – Věcné učení	1	RAABE, 2014
23.	Pavlas Martanová Š.	Kuliferda a jeho svět – sociální kompetence	1	RAABE, 2014
24.	Procházková Strculová, V.	Kuliferda a jeho svět – čtení	1	RAABE, 2014
25.	Brožovská, H., Růžičková, R.	Kuliferda a jeho svět – psaní	1	RAABE, 2014
26.	Sedláková, M.	Kuliferda a jeho svět – počítání	1	RAABE, 2014
27.	Mleziva, J.	Kuliferda a jeho svět – příprava na výuku vyjmenovaných slov	1	RAABE, 2014
28.	Kostky pro dyslektiky			
29.	Bzučák			
30.	Relaxační křeslo			
31.	CD-ROM	Čítanka, učíme se číst, rozumět a mluvit		Chytré dítě, Ss INF 42
32.	DysCom	serverová verze (výukový software) – výukový program pro dyslektiky a dysortografiky		

Rok	Dodavatel	Název
2015	AMOSEK – Srnojedy	Logico Piccolo – Oko a ruka – skrývačky
2015	AMOSEK – Srnojedy	Pexeso pro uši
2015	AMOSEK – Srnojedy	Povím Ti, mami XXL – hra
2015	AMOSEK – Srnojedy	Pexetrio – Znáš lidské povolání?
2015	AMOSEK – Srnojedy	Pexeso – Protiklady
2015	AMOSEK – Srnojedy	Pexeso – Věci
2015	AMOSEK – Srnojedy	Pexeso – Ovoce
2015	LOGOS– RP – Zábřeh	Pexesa k hláskám
2015	LOGOS– RP – Zábřeh	Soubory obrázků k hláskám

2015	OSKOLA – Brno	Hrádky s fixou – Cestičky
2015	OSKOLA – Brno	Hrádky s fixou – Bludiště
2015	OSKOLA – Brno	Hrádky s fixou – Jednotahy
2015	OSKOLA – Brno	Sluchové vnímání – kartičky
2015	OSKOLA – Brno	Předložky – kartičky
2015	OSKOLA – Brno	Výslovnost hlásky R1. – kartičky
2015	OSKOLA – Brno	Výslovnost hlásky R2. – kartičky
2015	OSKOLA – Brno	Výslovnost hlásky Ř – kartičky
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Piccolo – Připraven ke startu
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Piccolo – Pravolevá orientace
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – rámeček
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Den s Luckou
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Barvy a tvary
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Oslava a zábava
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Ve školce
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Vnímej a povídej
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – V dětském pokoji
2015	PLUTO – Vimperk	Logico Primo – Podzim
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Pracovní karty a šablony (Činnostní učení) – Prvouka
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Pracovní karty a šablony (Činnostní učení) – Čj, 3. ročník
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Pracovní karty a šablony (Činnostní učení) – M, 3. ročník
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Pracovní karty a šablony (Činnostní učení) – CD Pro smart
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Pracovní karty – ČJ, 3. ročník, CD Pro smart
2017	AMOSEK – Srnojedy	Dyslexie (Aktivity pro děti SPU)
2017	AMOSEK – Srnojedy	Dysgrafie (Aktivity pro děti s SPU)
2017	AMOSEK – Srnojedy	Čtení s porozuměním a hry s jazykem
2017	SEVT – Praha	Dobble (hra)
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Karty s příklady (+ a - do 100)
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Karty s příklady (dělení jednociferným dělitelem)
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Karty s příklady (jednoduché úsudk. sl. úl.)
2017	TVOŘIVÁ ŠKOLA – Brno	Karty s příklady (násobení dvojcif. čísla)
2017	STIEFEL EUROCART	Věta I. – větná skladby
2017	STIEFEL EUROCART	Slovní druhy – skloň. a časování
2017	STIEFEL EUROCART	Vyjmenovaná slova
2017	STIEFEL EUROCART	Slovní druhy – přídavná jména
2017	STIEFEL EUROCART	Nauka o slově I. – Slovo – Hláška – Slabika
2017	STIEFEL EUROCART	Nauka o slově II. – Hláška – Písmeno
2017	STIEFEL EUROCART	Slovní druhy – Zájmena
2017	STIEFEL EUROCART	Věta
2017	KUPKA – Praha	Oblečení AJ
2017	STIEFEL EUROCART	My family
2017	STIEFEL EUROCART	Basic English I.
2017	STIEFEL EUROCART	Time and Seasons

2017	STIEFEL EUROCART	Zájmena AJ
2017	STIEFEL EUROCART	Pronunciation / Alphabet
2017	STIEFEL EUROCART	Basic English II.
2017	STIEFEL EUROCART	Desetiná čísla
2017	STIEFEL EUROCART	Zlomky
2017	STIEFEL EUROCART	Geometrie I.
2017	STIEFEL EUROCART	Geometrie II.
2017	STIEFEL EUROCART	Sčítání a odčítání (+ a -)
2017	KUPKA – Praha	Převody jednotel
2017	KUPKA – Praha	Přehled anglické gramatiky
2017	KUPKA – Praha	Přehled české gramatiky
2017	KUPKA – Praha	Podstatná jména (A5)
2017	KUPKA – Praha	Vegetables (A5)
2017	KUPKA – Praha	Human body (A5)
2017	KUPKA – Praha	Numbers (A5)
2017	KUPKA – Praha	Alphabet (A5)
2017	KUPKA – Praha	Předložky v AJ (A5)
2017	KUPKA – Praha	Animals (A5)
2017	KUPKA – Praha	Jídlo v AJ (A5)
2017	KUPKA – Praha	Byt v AJ (A5)
2017	KUPKA – Praha	Tabulky časování AJ sloves (A5)
2017	KUPKA – Praha	House (A5)
2017	KUPKA – Praha	Hudební nástroje (A5)
2017	KUPKA – Praha	Velká a malá násobilka
2017	KUPKA – Praha	Dopravní značky
2017	NOVÁ ŠKOLA – Brno	Časová přímka (Nejstarší čes. děj.)
2017	ALBRA – Úvaly	Podstatná jména (střed. rod)
2017	ALBRA – Úvaly	Podstatná jména (ženský rod)
2017	ALBRA – Úvaly	Podstatná jména (mužský rod)
2017	ALBRA – Úvaly	Prostorová tělesa, rovin. obrazce
2017	STIEFEL E UROCART	Ovoce z naší zahrady
2017	STIEFEL E UROCART	Kuře (A5)
2017	STIEFEL E UROCART	Zelenina z naší zahrady (A5)
2017	STIEFEL E UROCART	Od květu k plodu 1. díl
2017	STIEFEL E UROCART	Od květu k plodu 2. díl
2017	STIEFEL E UROCART	Domácí zvířata
2017	STIEFEL E UROCART	Země v pohybu
2017	STIEFEL E UROCART	Hudební výchova – základy 1
2017	STIEFEL E UROCART	Hudební výchova – základy 2
2017	STUDIO 1+1	Hlásky / Druhy vět
2017	STUDIO 1+1	Odlišná výslovnost a psaní souhlásek
2017	STUDIO 1+1	Vzory podstatných jmen rodu mužského
2017	STUDIO 1+1	Vyjimky u podstatných jmen

2017	STUDIO 1+1	Podmět a přísudek
2017	STUDIO 1+1	Slovní druhy / U sloves určujeme
2017	STUDIO 1+1	Věta jednoduchá, souvětí
2017	STUDIO 1+1	Malá násobilka / Geometrické útvary
2017	STUDIO 1+1	Numbers / Albhabet
2017	STUDIO 1+1	Časování slovesa to be
2017	COMPUTER MEDIA	Our house
2017	COMPUTER MEDIA	In the city
2017	COMPUTER MEDIA	Leisure time
2017	MC NAKLADATELSTVÍ – Brno	Fyzikální výpočty a vzorce
2017	NAKL. DR. RAABE – Praha	Školák se speciálními vzdělávacími potřebami
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody práce s dětmi s ADHD pro učitele
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody práce s dětmi s ADHD pro rodiče
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Specifické poruchy učení 2. st.
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Děti s odkladem šk. docházky
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Relaxace nejen pro děti s ADHD
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody reedukace specifických poruch učení – smyslové vnímání
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody reedukace specifických poruch učení – dyslexie
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody reedukace specifických poruch učení – dysgrafie
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Metody reedukace specifických poruch učení – dysortografie
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Mám poruchy pozornosti, i když jsem dospělý?
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Individuální vzdělávací plán pro žáky s SPV
2017	NAKLADATELSTVÍ D+H – Praha	Jak se učit s dítětem s SPU a poruchou pozornosti
2017	EDUin	Průvodce školní inkluzí
2017	EDUin	Ze zkušeností dětského psychologa
2017	Edika	Naučte své děti říkat L, R, Ř
2017	Fragment	Tvořivá logopedie a rozvoj řeči

Příloha 5: Seznámení s Plánem práce pro Žáky se SVP

dne .....

Jméno:	Podpis:
Mgr. Andrea Boháčová	
Bc. Markéta Binková	
Mgr. Jana Pospíšilová	
Jitka Jeřábková	
Mgr. Petr Košňar	
Eliška Košňarová	
Mgr. Ivana Košňarová	
Mgr. Jana Čejková	
Mgr. Šárka Kovářová	
Bc. Vladimír Roček	
Mgr. Hana Lacmanová	
Michaela Macháčková	
Julie Marinjuková	
PaedDr. Hana Mrkosová	
Pavλίna Nekvindová	
Petra Nekvindová	
Mgr. Karla Nováková	
Martina Nováková	
Mgr. Zuzana Nováková	
Mgr. Jana Pavlovičová	
Mgr. Zdeněk Pecina	
Mgr. Romana Pešková	
Bc. Adéla Zvárová	
Mgr. Denisa Rychová	
Mgr. Dagmar Smělá	
Mgr. Jan Stodola	
Mgr. Pavel Stodola	
Mgr. Věra Stoklasová	
Zuzana Schejbalová	
Mgr. Kateřina Jílková	

Lucie Šibravová, DiS.	
Mgr. Milena Tobiášová	
Mgr. Lenka Tomášková	
Samuel Mészáros	
Petr Hromádka	
Petra Lacmanová	